

Skolehelseplan

- helsefremmende og
forebyggende arbeid i skolen

Høylandet kommune

03.10.16

1.utg. 29.06.12

2016

Innhold

1. INNLEDNING	2
2. MÅL FOR ARBEIDET I PLANPERIODEN	4
2.1 Helseovervåkning.....	4
2.2 Måltrettet individuell oppfølging av elever med spesielt oppfølgingsbehov	4
2.3 Helseopplysning.....	4
2.4 Kompetanse	4
2.5 Brukermedvirkning	5
3. FAGLIGE UTFORDRINGER.....	5
3.1 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid	6
4. SKOLEHELSETJENESTEN IDAG	6
4.1 Plangrunnlaget.....	6
4.2 Bemanning og ansvar.....	6
5. HANDLINGSPROGRAM.....	7
5.1 Skolehelsetjenestens obligatoriske program.....	7
5.2 Program for helsefremmende temaer som skole og helse kan samarbeide om	8
VEDLEGG: Prosedyrer	14

1. INNLEDNING

Bakgrunn for ny skolehelseplan

Høylandet kommune har hatt egen skolehelseplan som ble utarbeidet i 1991 og revidert i 1995. Denne har siden ikke vært revidert og er derfor ikke oppdatert i forhold til dagens retningslinjer og sentrale anbefalinger. Kommunen har ellers den senere tid gjennomgått en *omorganisering* som har medført endringer i ledelses- og samarbeidsstrukturer mellom helsetjeneste og skole.

Retningsgivende i skolehelsearbeidet har derfor vært helsedirektoratets *Veileder for kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten*.

Om ny skolehelseplan

Kommunal skolehelseplan er en del av kommunens intern kontroll for å sikre oppfylging av lover og forskrifter og nasjonale føringer og mål for forebyggende og helsefremmende arbeid i skolen. Samhandlingsreformen med ny folkehelselov og helse- og omsorgslov, som er gjeldene fra 01.01.2012 vil være retningsgivende for utarbeidelse av planen. Her går det frem at det er viktig med en styrking av helsestasjons - og skolehelsetjenesten i årene fremover. Kommunale planer, lokal kunnskap og kommunale ressurser er andre føringer for planen.

Planen er styrende for skolehelsearbeidet ved Høylandet skole og er ellers ment å skulle være et arbeidsredskap både for skolehelsetjenesten og for skolens personale.

Målgruppen for skolehelsetjenesteplanen er barn og unge fra 5 til 15 år og deres foresatte. Arbeidet er en videreføring av helsestasjonsarbeidet. Dette gir en unik mulighet til å følge hvert barn og familie over tid, og å få oversikt over den totale barnebefolkningens helse og levekår.

Utarbeidelse av planen har vært todelt.

Skolehelsetjenesten ved ledende helsesøster og spesialsykepleier har utarbeidet planens "rammeverk", med innledning, lovbakgrunn, helseutfordringer, skolehelsetjenestens program.

Skolen har deltatt noe i utarbeidelsen av områder hvor både helsetjeneste og skole har egne lovpålagte føringer som helseopplysningstema samt tverrfaglige samarbeidsrutiner.

I utarbeidelse av planen har dette vært spesielt viktig:

- Å etablere rutiner for tidligst mulig å identifisere elever med helsemessige problemer (fysiske/ psykiske)
- Å etablere rutiner for å følge opp elever med spesielle behov. På grunn av omorganisering og endrende samarbeidsrutiner blir det viktig å se på behovet for gjenoppretting av tverrfaglig team/ uformelle møter skolehelsetjenesten/skole.

- Å fastlegge hvilke helserelevante temaer det er nyttig for elevenes helse at helsetjenesten og skolen samarbeider om. Både helsetjeneste og skole har egne lovpålagte føringer på dette området (kunnskapsløftet/opplæringslov/folkehelselov) Dette gjelder spesielt i fag som psykisk helse/ samlivs-faget/ mat og helse.

I planen er de oppgaver som skolehelsetjenesten har et selvstendig ansvar for å gjennomføre satt opp i en egen oversikt.

Nytt her fra 2011 er innføring av nye rutiner med måling og veiing av 3. og 8.klasse med veiledning og oppfølging ved overvekt/ fedme. Innføring av nye rutiner her baserer seg på utviklingen i barnebefolkningen på landsbasis av økende overvekt og fedme i de fleste aldersgrupper. Her kommer også behovet for fokus på fysisk aktivitet og kosthold. For øvrig er nye vaksinasjonsrutiner de senere år, innføring av HPV vaksine til jenter i 7.klasse, innføring av påfyllingsdose mot kikhoste, samt at BCG-vaksinen (tuberkulose) er tatt ut av barnevaksinasjonsprogrammet

Hva kjennetegner skolehelsetjenesten?

Skolehelsetjenesten er en tjeneste for elever i skolen. Tjenesten er lite stigmatiserende og er lett å oppsøke. Den representerer trygge, nøytrale fagpersoner med taushetsplikt.

Tjenesten har et "friskfokus" og ser like mye etter sterke sider hos elevene som etter risikofaktorer, problemer og sykdom. Det er et hovedpoeng at denne tjenesten er gratis og befinner seg der barn og unge er som en lett tilgjengelig "drop-in" tjeneste på skolen. Skolehelsetjenesten spiller en viktig rolle i kommunens folkehelsearbeid. Tjenesten arbeider helsefremmende og forebyggende, både med psykisk og fysisk helse og sosiale forhold: Arbeidet innebærer veiledning, helseundersøkelser, vaksiner, oppfølging og henvisning videre ved behov.

Tjenesten skal blant annet:

- *Ha et helhetlig blikk og kompetanse på helse, oppvekst og livskvalitet*
- *Bidra til trivsel og mestring for barn og unge, og legge tilrette for et godt psykososialt og fysisk arbeidsmiljø i skolen.*
- *Være en støtte for barn og unge i sårbar fase.*
- *Bidra til å forhindre frafall i videregående skole*

Dette forutsetter et samarbeid med elever, hjem og skole.

I ungdomsskolene og videregående skole viser undersøkelser at der tjenesten er regelmessig tilstede over tid, blir den benyttet av 50 prosent av elevene til "drop-in" konsultasjoner.

2. MÅL FOR ARBEIDET I PLANPERIODEN

2.1 Helseovervåkning

Skolehelsetjenesten skal utføre helseundersøkelser og vaksinasjoner etter faglige anbefalinger jfr. skolehelsetjenestens obligatoriske program, kap. 5.0

2.2 Måltrettet individuell oppfølging av elever med spesielt oppfølgingsbehov

- Fysisk/ psykisk funksjonshemming
- Psykososiale problemer
- Fysiske oppfølgingsbehov

2.3 Helseopplysning

Skolehelsetjenesten skal bidra til at elevene utvikler bevissthet om ansvar for egen helse. Neppe noen annen institusjon i samfunnet spiller så vesentlig rolle i det helsefremmende arbeidet som skolen. I skolen kommer en i kontakt med en hel generasjon i en periode av deres liv der grunnlaget legges for god helse videre i livet.

Tradisjonelt sett har helseopplysning i skolen foregått ved at helsesøster, på oppfordring fra enkelte lærere, har undervist i typiske helse/ hygienetemaer.

Vi vet i dag at ren kunnskapsformidling ikke nødvendigvis fører til endrede holdninger og endret adferd. For at det skal skje er det nødvendig at elevene aktivt involveres. Her har skolen og skolehelsetjenesten felles utfordringer og trenger å samarbeide tett..

2.4 Kompetanse

Skolehelsetjenesten skal ha nødvendig kompetanse omkring barn og unges helse og hvordan ønsket helseatferd fremmes

Helseproblemene blant barn og unge endrer seg stadig og det er en utfordring å holde seg oppdatert. Skolehelsetjenesten har som mål å videreutvikle kompetansen hos fagpersonene. Kompetanse på følgende områder kreves:

- Kunnskap om barn og unges ulike utviklingsnivå
- Helserelaterte temaer - både faglig oppdatering og gjennom felles skolering for ansatte i skolen og skolehelsetjenesten
- Kommunikasjon/samhandling og veiledning overfor barn/ unge på ulike alderstrinn, slik at elever blir møtt på en god måte og at ønsket helseatferd fremmes hos den enkelt

2.5 Brukermedvirkning

Skolehelsetjenesten skal samarbeide med skole og foreldre slik at tjenesten oppleves som nyttig for elever, foreldre og skolens ledelse.

Foreldrene er den viktigste ressursen for sine barn og en viktig medspiller for helsetjenesten. Foreldre kjenner sine barn best, og skolehelsetjenesten ønsker å videreutvikle samarbeidet med foreldrene både når det gjelder målrettet oppfølging av enkeltelever og helseopplysning. Informasjon om skolehelsetjenesten deles ut ved skolestart. Nye elever vil bli skriftlig kontaktet for å etablere kontakt med skolehelsetjenesten. I tillegg til at skolehelseplanen skal forefinnes hos skolen og helsestasjon/ skolehelsetjenesten, sendes den også til foreldreutvalget.

3. FAGLIGE UTFORDRINGER

Helsefremmende og forebyggende arbeid står overfor en rekke utfordringer i årene som kommer. Dette er noen hovedområder som vi mener det er viktig å ha spesielt fokus på for å kunne møte disse komplekse og sammensatte utfordringene på en god og helhetlig måte:

- Psykososiale vansker
- Kosthold/ fysisk aktivitet
- Hverdagskriser
(kriser i familien som dødsfall, samlivsbrudd, psyk. probl, flytting, kjærlighets sorg)
- Rusbruk
- Nettbruk
- Seksuell helse

Områdene baserer seg på hovedtrekk i helseutfordringer på landsbasis. HUNT-data og erfaringsbasert lokal kunnskap. Ung –data undersøkelse som ble gjennomført på videregående, samt ungdomsskolen (2014) blir viktige data å jobbe ut fra de neste årene. Ny Ung –data er planlagt gjennomført hvert 3. år. Neste undersøkelse i 2017. Høylandet skiller seg ikke spesielt mye fra landet forøvrig når det gjelder helseutfordringer hos barn og unge.

Skolehelsetjenesten kan bidra til styrking av arbeidet på flere områder, gjennom å knytte skolehelsetjenesten tettere til skolens miljø og gjennom dette få økt tilhørighet til skolen. Økte ressurser gjør at dette er mulig. Det å være med i tiltakskjeden og sikre at familier, barn og ungdom med sammensatte utfordringer får tilbud om støtte, veiledning og behandling. Ha spesielt fokus på elever som faller utenfor skolefelleskapet. Gi individuelle råd og veiledning til elever og foreldre på foreldremøter og temadager.

3.1 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

Skolehelsetjenesten er en av mange aktører i det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Samarbeid på tvers er nødvendig fordi utfordringene vi står overfor har en sammensatt problematikk.

Ved å arbeide på denne måten kan vi koordinere ressursene, plassere ansvar og avgrense helsetjenestens og skolens oppgaver.

- Fast møte mellom helsesøster/ spesialsykepleier og kontaktlærer hver høst. Her drøftes klassens arbeidsprogram for skoleåret og arbeidsoppgaver fordeles etter plan. Eventuelle bekymringer knyttet til enkeltelever fra kontaktlærer drøftes. (etter samtykke eller anonymt)
- Utprøving av skolehelseteam mellom skolehelsetjenesten, PPT, barnevern, rektor og fagrettleder 4 ganger i året. Oppstart høsten 2014.
- Månedlig oppdateringsmøte mellom skole og skolehelsetjeneste bestående av rektor, fagrettleder, spesialsykepleier og helsesøster

4. SKOLEHELSETJENESTEN IDAG

4.1 Plangrunnlaget

Skolehelsetjenesten skal omfatte alle elever som følger undervisning i grunnskolen.

4.2 Bemanning og ansvar

Helsesøster, lege og fysioterapeut er nødvendige i skolehelsetjenesten og en forutsetning for å kunne løse oppgaver som er pålagt gjennom helse - og omsorgsloven. I tillegg har vi pr i dag spesialsykepleier, i 50% knyttet til tjenesten. Den enkelte personalgruppe er tillagt det faglige ansvaret for sine respektive tjenester, men uten et samarbeid mellom gruppene vil ikke mål for skolehelsetjenesten kunne oppnås.

Ledende helsesøster er administrativt ansvarlig for skolehelsetjenesten. Hun er også den koordinerende fagpersonen i tjenesten og den fagpersonen som i hovedsak representerer skolehelsetjenesten utad. Helsesøster har hovedansvaret for alt av vaksiner, syn og hørselsundersøkelser, samt deler av anbefalt program. Ellers utfyller helsesøster og spesialsykepleier hverandre på flere områder når det gjelder oppfølging og helseopplysning.. Helsesøster har fast konsultasjonstid 4 timer pr. uke (mandag)

Spesialsykepleier avlaster helsesøster i deler av de anbefalte oppgavene i forhold til sentrale føringer og har hovedarbeidsområdet knyttet til helsesamtaler, samt veiledning/ oppfølging av elever som har behov for dette, og deltar ellers i undervisning i helserelaterte temaer. Spesialsykepleier har fast konsultasjonstid 4 timer pr. uke (fredag)

Skolelegen er medisinskfaglig rådgiver i skolehelsetjenesten. Skolelegeressursen har i dag ikke faste timer pr. uke. Skolelegens faste kontakt med skolebarn i dag begrenser seg til førskolekontrollen. Forøvrig må skolehelsetjenesten i stor grad samarbeide med barnas fastlege.

Fysioterapeuten representerer ikke en bestemt stillingsstørrelse, men har faste gjøremål i skolehelsetjenesten og baserer ellers tilbudet på et samarbeid mellom skolens behov og hva som er mulig. Fysioterapeuten er viktig i forbindelse med:

- habilitering/ rehabilitering/ integrering av barn med funksjonshemninger i skolen
- forebyggende virksomhet rettet mot bl.a. ergonomiske forhold i elevenes hverdag
- målrettede undersøkelser av belastningslidelser og muskelplager

5. HANDLINGSPROGRAM

5.1 Skolehelsetjenestens obligatoriske program

- Før skolestart: Helseopplysnings skjema leveres ut ved innskriving på skolen.
Basisundersøkelse på våren før skolestart: Hørselsundersøkelse , høyde/ vekt og legeundersøkelse. I tillegg til den medisinske vurderingen, retter undersøkelsen seg mot barnets trivsel og sosiale funksjonsevne.
2. klasse: Påfyllingsdose med kikhoste/ difteri/ stivkrampe og polio.
3. klasse: Høyde / vekt.
5. klasse: Nytt helseopplysnings skjema sendes hjem.
Individuelle samtaler med skolehelsetjenesten om tema helse og trivsel skole/fritid.*
Synstest
6. klasse: Påfyllingsdose av vaksine mot meslinger, kusma og røde hunder, MMR.
7. klasse: HPV vaksine jenter, tre doser.
8. klasse: Individuelle samtaler med skolehelsetjenesten om tema helse og trivsel skole/fritid. *
Synstest. Høyde/ vekt.
9. klasse:
10. klasse: Påfyllingsdose med kikhoste / difteri / stivkrampe og polio.
Individuell helsesamtale *

Foresatte skal alltid ha skriftlig beskjed før undersøkelser og vaksinasjoner skal skje, og vil også bli informert om funn som krever oppfølging.

* se prosedyre under vedlegg

5.2 Program for helsefremmende temaer som skole og helse kan samarbeide om

1.klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Hvem er vi?	Skriftlig informasjon 1. foreldremøte Delta på 2. foreldremøte	Informasjon om skolehelsetjenesten Brosjyre: Aktive skolebarn	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/veiledning/rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpskrin ABC test Observasjon av motorisk utvikling	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes. spl og fysioterapeut
Zippys venner *	Tegning, rollespill, samtale	Manual fra voksne for barn	Helsesøster Spesialsykepleier	Kontaktlærer

2. klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/veiledning/rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpskrin ABC test Observasjon av motorisk utvikling	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes. spl og fysioterapeut
Zippys venner *	Tegning, rollespill, samtale	Manual fra voksne for barn	Helsesøster Spesialsykepleier	Kontaktlærer

* se prosedyre under vedlegg

3. klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialesykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/veiledning/rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpskrin ABC test Observasjon av motorisk utvikling	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes.spl og fysioterapeut

4.klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialesykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/veiledning/rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpskrin ABC test Observasjon av motorisk utvikling	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes.spl og fysioterapeut

* se prosedyre under vedlegg

5. klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/veiledning/rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpsplan ABC test Observasjon av motorisk utvikling	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes.spl og fysioterapeut
Ryggundersøkelse*	Observasjon		Kontaktlærer	Fysioterapeut

6. klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/veiledning/rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpsplan ABC test Observasjon av motorisk utvikling	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes.spl og fysioterapeut
Helseopplysning. Pubertetsutvikling *	Samtale/undervisning Jentegruppe Guttegruppe	Brosjyre: Jente/Gutt	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier

* se prosedyre under vedlegg

7. klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/ veiledning/ rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpskrin ABC test Observasjon av motorisk utvikling	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes.spl og fysioterapeut

8. klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/ veiledning /rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpskrin ABC test Observasjon av motorisk utvikling	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes.spl og fysioterapeut
Kjærlighet og grenser*	DVD, samtale, undervisning	Manual fra Borgestadklinikken	Kontaktlærer	Spesialsykepleier
Psykisk helse *	Samtale Undervisning	Alle har en psykisk helse Hjelpéhånda	Kontaktlærer	Spesialsykepleier Helsesøster

* se prosedyre under vedlegg

9. klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærerplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/veiledning /rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpsplan ABC test	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes.spl og fysioterapeut
Helseopplysning: Sex og Samliv *	Undervisning, DVD Jentegruppe Guttegruppe	Kondomer Dvd: jenter og sex, gutter og sex Hefie: femina og maskulinus	Kontaktlærer	Helsesøster Jordmor Spesialsykepleier
Helseopplysning: overgrep/incest	Undervisning hvert 2. år sammen med 10. klasse		SMISO	Helsesøster
Psykisk helse *	Samtale Undervisning	Alle har en psykisk helse	Kontaktlærer	Spesialsykepleier Helsesøster

* se prosedyre under vedlegg

10. klasse

Tema	Forslag til metodikk	Forslag til litteratur/materiell	Forslag til samarbeidspartnere	Ansvar
Presentasjon av skolehelsetjenesten for klassen	Samtale	Informere om hvem vi er og programmet for klassen dette året.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Avklare samarbeidet for skoleåret som kommer *	Individuelt møte med kontaktlærer	Skolehelseplan Lærplan	Kontaktlærere alle alderstrinn	Helsesøster Spesialsykepleier
Individuell oppfølging/veiledning/rådgivning *	Ved behov, observasjon og fremkomne opplysninger	Psykologisk førstehjelpskrin ABC test	Helsesøster, lærere, foreldre, fysioterapeut, spesialsykepleier	Skolehelsetjenesten v/ helsesøster, spes.sp1 og fysioterapeut
Individuell helsesamtale *	Samtale	Spørreskjema utformet av helsestasjonen som utg.pkt.	Kontaktlærer	Helsesøster Spesialsykepleier
Psykisk helse *	Samtale Undervisning (før helsesamtalen)	Alle har en psykisk helse	Kontaktlærer	Spesialsykepleier Helsesøster
Kosthold*	Undervisning Praktiske øvelser	Nøkkelråd til sunt kosthold Bra mat kurs	Kontaktlærer Fysioterapeut	Spesialsykepleier Helsesøster
Helseopplysning: overgrep/incest	Undervisning hvert 2. år, sammen med 9. klasse		SMISO	Helsesøster

* se prosedyre under vedlegg

VEDLEGG: Prosedyrer

Her følger en oversikt over prosedyrer til skolehelsetjenestens handlingsprogram, hvor man ser at en mer utfyllende prosedyre vil være aktuelt. Prosedyrene er omtalt i følgende rekkefølge.

- 1) Samarbeidsmøte med kontaktlærer
- 2) Individuell oppfølging
- 3) Zippys venner
- 4) Individuell helsesamtale 5. klasse
- 5) Ryggundersøkelse 5. klasse
- 6) Helseopplysning pubertet 6. klasse
- 7) Kjærlighet og grenser 8. klasse
- 8) Individuell helsesamtale 8. klasse
- 9) Kosthold 10. klasse
- 10) Helseopplysning sex og samliv 9. klasse
- 11) Helseopplysning psykisk helse
- 12) Individuell helsesamtale 10. klasse
- 13) Skolehelseteam

SAMARBEIDSMØTE MED KONTAKTLÆRERER

Hensikt:

Avklare samarbeidet mellom skole og skolehelsetjeneste for kommende skoleår.

Omfang:

Prosedyren omfatter kontaktlærere fra 1. - 10 klasse ved Høylandet barne - og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærere. Begge har et gjensidig ansvar for å få gjennomført samarbeidsmøtene innen utgangen av oktober.

Beskrivelse:

Ved oppstart av nytt skole år skal skolehelsetjenesten gjennomføre et samarbeidsmøte med kontaktlærere i alle klasser. Møtet vil ha en varighet på ca. 30 - 45 min.

Utgangspunkt for samtalen vil være læreplan, samt skolehelseplan for gjeldende klasse, hvor man ser på handlingsprogram for klassen i året som kommer. Ut fra dette møtet kan man avtale videre planlegging av tiltak som skal gjennomføres, evt. tidfeste når tiltak i handlingsprogrammet skal foregå. Kontaktlærer har mulighet til å komme med ønsker for hva skolehelsetjenesten kan delta i også utenfor handlingsprogrammet. Kontaktlærer skal avklare med faglærer forut for møtet om eventuelle ønsker de har. Samarbeidsmøtet gir også mulighet for å diskutere enkeltelever, hvor man ser at helse og skole samarbeider. Man gjennomgår ikke hver enkelt elev i klassen utover dette.

Avvik:

Eventuelle avvik fra gjeldende prosedyre tas opp med overordnet leder for enheten

Kilder/referanser:

Skolehelseplan 2012

Læreplan

INDIVIDUELL OPPFØLGING

Hensikt:

Forebygge fysisk og psykisk sykdom og skade hos elever.

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever ved Høylandet barne – og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med lærere og foreldre

Beskrivelse:

Elever som har behov for individuell oppfølging fra skolehelsetjenesten kan på eget initiativ oppsøke tjenesten i kontortiden på skolen. Dette avklarer de med lærer forut for besøket.

Foreldre kan og gjøre avtaler for sine barn med skolehelsetjenesten.

Lærere kan og formidle kontakt for enkeltelever, hvor de anbefaler eleven å selv ta kontakt med skolehelsetjenesten eller at de avtaler med foreldrene.

Skolehelsetjenesten er tilstede to halve dager i uken (man og fre) og fysioterapeut tilgjengelig etter avtale.

Med bakgrunn i fremkomne opplysninger i samtalen vurderer skolehelsetjenesten videre oppfølging. Skolehelsetjenesten har taushetsplikt for de opplysninger som kommer frem, med unntak av der eleven selv gir tillatelse til at andre informeres. (foreldre, lærere)

Hvis skolehelsetjenesten mener at eleven trenger videre oppfølging, avklares dette først med barnet, hvor man deretter kontakter foreldre/foresatte og rette instans. I spesielle tilfeller vil skolehelsetjenesten la hensyn til barnets helse gå foran taushetsplikten, og ta kontakt med andre uten samtykke fra barnet og foreldrene. Dette gjelder der man avdekker vold/overgrep fra nære omsorgspersoner.

Avvik:

Eventuelle avvik fra gjeldende prosedyre tas opp med overordnet leder for enheten.

Kilder/referanser:

Veileder for helsestasjons – og skolehelsetjenesten. Statens helsetilsyn. 02-98. IK 26-17.

Veileder for psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunen. Sosial og helsedirektoratet. IS-1405

ZIPPYS VENNER

Hensikt:

Gi små barn redskaper og handlingsalternativer for å takle dagliglivets utfordringer tidlig i livet. Styrke barn sin mestringsevne, slik at de kan takle de utfordringene de vil møte.

Dette innebærer å lære barna:

- Å identifisere og snakke om følelser
- Å mestre dagliglivets problemer
- Å støtte andre som har det vanskelig

Omfang:

1. og 2. klasse ved Høylandet barne - og ungdomsskole.

Ansvar:

Kontaktlærer til 1. og 2. klasse i samarbeid med skolehelsetjenesten

Beskrivelse:

Zippys venner er et manualbasert program fra Voksne for barn, som består av 6 moduler, fordelt på 24 timer/leksjoner. Anbefalt gjennomført over 1 år, men kan og strekkes ut over 2 år.

Programmet gjennomføres av kontaktlærer i samarbeid med skolehelsetjenesten.

Samarbeidet vedrørende programmet avklares ved oppstart av nytt skoleår, og evalueres underveis.

Zippys venner er veiledet av PPT indre Namdal, som innkaller til samarbeidsmøter for Indre Namdal.

Tilbud om opplæring/sertifisering av kursledere gjennomføres av Voksne for barn hver høst.

Avvik:

Eventuelle avvik fra gjeldende prosedyre tas opp med overordnet leder for enheten.

Kilder/referanser:

Zippys venner, manual fra Voksne for barn

RYGGUNDERSØKELSE

Hensikt:

Avdekke og forebygge skjevstillinger/feilstillinger i ryggen. Som en del av undersøkelsen vil man også vurdere fotstilling. Undersøkelsen tar for seg elementer i forhold til kroppsholdning og har til hensikt å avdekke eventuell asymmetri i ryggen (scoliose, beinlengdeforskjell) eller fotstillingsproblematikk.

Dette er ment som et forebyggende tiltak. Det vil være en mulighet for barn og foreldre å ta kontakt med fysioterapeut, også i fht andre problemstillinger som man vil drøfte med fysioterapeut.

Omfang:

Tilbudet blir gitt til alle elever i 5.klasse ved Høylandet barne- og ungdomsskole. Deltagelse er frivillig.

Ansvar:

Kommunefysioterapeuten i samarbeid med kontaktlærer til 5.klasse.

Beskrivelse:

I forkant av undersøkelsen vil fysioterapeuten utarbeide et brev med informasjon om undersøkelsen. Foreldre blir i dette brevet bedt om å ta kontakt dersom det er spesielle undersøkelser de ønsker skal bli gjennomført, eller de har andre aktuelle problemstillinger i fht motorikk. Brevet blir oversendt kontaktlærer, som videreformidler dette.

Gjennomføringen av undersøkelsen foregår på skolen, og tidspunkt avklares med kontaktlærer. Undersøkelsen foregår individuelt i et ledig lokale på skolen. Tid som brukes pr elev er ca 15-20 min. Ved undersøkelsen følger man et tidligere utarbeidet skjema som tar for seg rygg, kroppsholdning og fotstilling.

Etter undersøkelsen blir det gitt skriftlig tilbakemelding til alle foreldre. Kopi av dette legges i elevens journal hos skolehelsetjenesten.

Avvik:

Velger man å ikke gjennomføre ryggundersøkelsen som planlagt, skal dette avklares mellom skole, helsesøster og kommunefysioterapeut.

Kilder/referanser:

Skjema om scoliose og kroppsholdning utarbeidet ved rehab.tjenesten i Høylandet kommune.

INDIVIDUELL HELSESAMTALE 5. KLASSE

Hensikt:

Identifisere helserelaterte problemer hos den enkelte elev, som kan medføre et videre behov for oppfølging fra skolen, skolehelsetjenesten eller andre deler av hjelpeapparatet.

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever i 5. klasse ved Høylandet barne – og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærer til 5. klasse

Beskrivelse:

Skolehelsetjenesten skal gjennomføre en individuell helsesamtale med alle elever i 5. klasse.

Samtalene gjennomføres i løpet av skoleåret, da fortrinnsvis i andre halvår.

Ved spesielle tilfeller eller etter ønske fra kontaktlærer kan samtalene gjennomføres i første halvår.

Forut for samtalene sendes en skriftlig informasjon vedrørende samtalen til hjemmet, samt et spørreskjema som foreldre/foresatte skal besvare sammen med eleven.

Kontaktlærer har ansvar for å levere ut denne informasjonen til elevene, samt å samle inn spørreskjemaene igjen. Gjennomføringen av hver enkelt helsesamtale avklares med aktuell kontaktlærer.

Samtalene gjennomføres ved hjelp av en helsesirkel, som danner utgangspunkt for samtalen.

Tema for helsesirkelen er: venner, søvn, kosthold, fornøyd med seg selv, familie, fritid, skole, psykisk og fysisk helse. Planlagt tidsbruk på samtalen, ca. 30 minutter.

Skulle man under samtalen komme frem til helserelaterte problemer hos den enkelte elev som trenger oppfølging, avklarer man med eleven hvordan dette skal følges opp. Aktuelle parter kontaktes i ettertid av samtalen. Foreldre/foresatte skal alltid informeres, med unntak av tilfeller der det avdekkes vold/overgrep fra foreldre/foresatte.

Helsesamtalen skal dokumenteres i elevens journal hos skolehelsetjenesten.

Avvik:

Avvik fra gjeldende prosedyre skal dokumenteres i elevens journal ved skolehelsetjenesten.

Kilder/referanser:

Haugland/Misvær (2009): *Håndbok for skolehelsetjenesten*. Oslo: Kommuneforlaget.

Helsesirkelen. Utarbeidet ved skolehelsetjenesten.

Spørreskjema for 5. klasse. Utarbeidet ved skolehelsetjenesten.

Skriftlig informasjon foreldre/foresatte. Utarbeidet ved skolehelsetjenesten.

HELSEOPPLYSNING PUBERTET 6. KLASSE

Hensikt:

Sikre at elevene kjenner til de fysiske og psykiske endringene som skjer når de kommer i puberteten. Elevene får stille spørsmål om temaet.

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever i 6. klasse ved Høylandet barne – og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærer til 6. klasse

Beskrivelse:

Skolehelsetjenesten skal gjennomføre helseopplysning rundt temaet pubertet.

Klassen deles i jente – og guttegrupper. Planlagt tidsbruk: 2 skoletimer på hver gruppe.

Helseopplysningen legges opp ut fra hva elevene har gjennomgått i klassen, og består av praktiske demonstrasjoner, undervisning, samtale. Alternativt kan man noen dager før undervisningen gi elevene mulighet til å formulere spørsmål på lapper, som man gjennomgår i undervisningen.

Elevene mottar heftet «Hva skjer?»

Avvik:

Avvik fra gjeldende prosedyre skal dokumenteres i elevens journal ved skolehelsetjenesten.

Kilder/referanser:

Haugland/Misvær (2009): *Håndbok for skolehelsetjenesten*. Oslo: Kommuneforlaget.

Kropp, identitet, og seksualitet, kursperm utarbeidet av Nordlandssykehuset. 2010.

«Hva skjer?», helsedirektoratet.

KJÆRLIGHET OG GRENSER

Hensikt:

Forebygge bruk av tobakk, alkohol og narkotika blant tenåringer
Styrke familiekompetansen og familiebåndet
Nettverksbygging i foreldregrupper

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever i 8. klasse ved Høylandet barne – og ungdomsskole, og foreldrene deres.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærer til 8. klasse

Beskrivelse:

Skolen og skolehelsetjenesten har valgt å prioritere dette forbyggende programmet fra Borgestadklinikken. Programmet er manualbasert, og bygd opp rundt 8 steg som tenåringene og foreldrene skal igjennom. Det er delt inn i to familiekvelder, samt 6 samlinger på skolen for tenåringene og 6 kvelder for foreldrene. Hver samling er på 2 timer.

Foreldrene orienteres om programmet, fra skolehelsetjenesten, ved foreldremøtet om høsten. Skolehelsetjeneste og kontaktlærer fastsetter datoer for når programmet skal gjennomføres. Alle skal gi tilbakemelding om de ønsker å delta eller ikke. Kontaktlærer deltar på dagtid, samt ved familiekveldene. Skolehelsetjenesten har ansvar for koordinering og gjennomføring.

Avvik:

Hvis man velger å gå bort fra programmet eller ikke får gjennomført det skal dette være i enighet mellom skole og skolehelsetjeneste.

Kilder/referanser:

Kjærlighet og Grenser, manual, fra kompetansesenter rus – region sør, Borgestadklinikken

INDIVIDUELL HELSESAMTALE 8. KLASSE

Hensikt:

Identifisere helserelaterte problemer hos den enkelte elev, som kan medføre et videre behov for oppfølging fra skolen, skolehelsetjenesten eller andre deler av hjelpeapparatet.

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever i 8. klasse ved Høylandet barne – og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærer til 8. klasse

Beskrivelse:

Skolehelsetjenesten skal gjennomføre en individuell helsesamtale med alle elever i 8. klasse.

Samtalene gjennomføres i løpet av skoleåret, da fortrinnsvis i første halvår.

Ved spesielle tilfeller eller etter ønske fra kontaktlærer kan samtalene gjennomføres i andre halvår.

Forut for samtalene sendes en skriftlig informasjon vedrørende samtalen til hjemmet, samt et spørreskjema som foreldre/foresatte skal besvare sammen med eleven.

Kontaktlærer har ansvar for å levere ut denne informasjonen til elevene, samt å samle inn spørreskjemaene igjen. Gjennomføringen av hver enkelt helsesamtale avklares med aktuell kontaktlærer.

Samtalene gjennomføres ved hjelp av en helsesirkel, som danner utgangspunkt for samtalen.

Helsesirkelen kan fylles ut av hver enkelt elev i felles klasse forut for samtalene, med veiledning fra skolehelsetjenesten. Tema for helsesirkelen er: venner, søvn, kosthold, fornøyd med seg selv, familie, fritid, skole, psykisk og fysisk helse. Planlagt tidsbruk på samtalen, ca. 30 minutter.

Skulle man under samtalen komme frem til helserelaterte problemer hos den enkelte elev som trenger oppfølging, avklarer man med eleven hvordan dette skal følges opp. Aktuelle parter kontaktes i ettertid av samtalen. Foreldre/foresatte skal alltid informeres, med unntak av der man avdekker vold/overgrep fra foreldre/foresatte.

Informasjonsheftet Ung.no deles ut under samtalen.

Helsesamtalen skal dokumenteres i elevens journal hos skolehelsetjenesten.

Avvik:

Avvik fra gjeldende prosedyre skal dokumenteres i elevens journal ved skolehelsetjenesten.

Kilder/referanser:

Haugland/Misvær (2009): *Håndbok for skolehelsetjenesten*. Oslo: Kommuneforlaget.

Helsesirkelen. Utarbeidet ved skolehelsetjenesten.

Spørreskjema for 8. klasse. Utarbeidet ved skolehelsetjenesten.

Skriftlig informasjon foreldre/foresatte. Utarbeidet ved skolehelsetjenesten.

Ung.no - informasjonshefte

KOSTHOLD

Hensikt:

Gi elevene en innføring i kostholdsanbefalingene gitt av Helsedirektoratet.

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever i 10. klasse ved Høylandet barne - og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærer i 10. klasse.

Beskrivelse:

Skolehelsetjenesten skal gjennomføre en undervisning til 10. klasse basert på kostholdsanbefalingene som er gitt av Helsedirektoratet. Undervisningen foregår klassevis. Undervisningen består av en teoridel, samt en praktisk del. Gjennom den praktiske undervisningen vil det foregå utprøving av diverse mat, sammenligning av matvarer, samt illustrasjoner. Forespeilet tidsbruk: ca. 2-3 skoletimer, etter avtale med kontaktlærer.

Avvik:

Avvik fra gjeldende prosedyre meldes overordnet enhetsleder.

Kilder:

" Bra mat for bedre helse" - kurskonsept fra Helsedirektoratet
Nøkkelråd for et sunt kosthold - Helsedirektoratet. www.helsedirektoratet.no

HELSEOPPLYSNING SEX OG SAMLIV

Hensikt:

Drøfte problemstillinger knyttet til seksualitet, ulik seksuell orientering, prevensjon, abort og seksuelt overførbare infeksjoner

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever i 9. klasse ved Høylandet barne – og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærer til 9. klasse

Beskrivelse:

Elevene deles i jente og guttegrupper. Hver gruppe skal ha 3 skoletimer med helseopplysning innen tema sex og samliv. Gruppene foregår på helsestasjonen med den hensikt at de blir kjent med helsestasjon for ungdom til tiden etter at de har sluttet på ungdomsskolen.

Undervisningen foregår via dvd, samtale og diskusjon.

Hvert andre år gjennomføres undervisning fra SMISO, med tema seksuelle overgrep/ incest. Denne undervisningen vil gjennomføres sammen med 10. klasse.

Avvik:

Velger man å ikke gjennomføre gruppene som planlagt, skal dette være avklart mellom skole og skolehelsetjeneste.

Kilder/referanser:

"Jenter og sex", dvd, rådet for seksuell undervisning, Helsedirektoratet

"Gutter og sex", dvd, rådet for seksuell undervisning, Helsedirektoratet

"Dagene derpå", dvd, informasjonsfilm vedr. klamydia. www.ubunett.com. Ragnarock film.

HELSEOPPLYSNING PSYKISK HELSE

Hensikt:

Gi innsikt i tema psykisk helse til ungdom.

Drøfte problemstillinger knyttet til psykisk helse og hvordan dette angår alle sammen.

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever i 8., 9. og 10. klasse ved Høylandet barne – og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærer til aktuelt klassetrinn.

Beskrivelse:

Det benyttes to skoletimer til temaet psykisk helse, hvor man reflekterer rundt temaet sammen med klassen, og ser på hvordan dette angår meg. Temaet for timene kan vurderes ut fra hva som er aktuelt på gitte tidspunkt. Aktuelle tema kan være: hjelpemånda, tanker, følelser, stress, angst, depresjon, spiseforstyrrelser, selvskading, lykke.

Avvik:

Velger man å ikke gjennomføre undervisningen som planlagt, skal dette være avklart mellom skole og skolehelsetjeneste.

Kilder/referanser:

"Alle har en psykisk helse" Rådet for psykisk helse

<http://mentalhelse.no/venn1>

INDIVIDUELL HELSESAMTALE 10. KLASSE

Hensikt:

Identifisere helserelevante problemer hos den enkelte elev, som kan medføre et videre behov for oppfølging fra skolen, skolehelsetjenesten eller andre deler av hjelpeapparatet. Sikre overgang til videregående skole.

Omfang:

Prosedyren omfatter alle elever i 10. klasse ved Høylandet barn – og ungdomsskole.

Ansvar:

Skolehelsetjenesten i samarbeid med kontaktlærer til 10. klasse

Beskrivelse:

Skolehelsetjenesten skal gjennomføre en individuell helsesamtale med alle elever i 10. klasse. Samtalene gjennomføres i løpet av skoleåret, da fortrinnsvis i første halvår. Ved spesielle tilfeller eller etter ønske fra kontaktlærer kan samtalene gjennomføres i andre halvår. Forut for helsesamtalene er det en fordel at skolehelsetjenesten har gjennomført en undervisning i temaet psykisk helse.

Elevene skal besvare et spørreskjema før den individuelle helsesamtalen. Kontaktlærer har ansvar for å levere ut dette til elevene, samt å samle inn spørreskjemaene igjen. Gjennomføringen av hver enkelt helsesamtale avklares med aktuell kontaktlærer.

Samtalene gjennomføres med utgangspunkt i spørreskjemaet og det eleven er opptatt av. Dette omhandler tema som søvn/kosthold/ fysisk aktivitet, alkohol, narkotika, tobakk, psykisk helse, overgrep/vold, trivsel skole og fritid. Planlagt tidsbruk på samtalen, ca. 45 minutter. Skulle man under samtalen komme frem til helserelevante problemer hos den enkelte elev som trenger oppfølging, avklarer man med eleven hvordan dette skal følges opp. Aktuelle parter kontaktes i ettertid av samtalen.

Helsesamtalen skal dokumenteres i elevens journal hos skolehelsetjenesten.

Avvik:

Avvik fra gjeldende prosedyre skal dokumenteres i elevens journal ved skolehelsetjenesten.

Kilder/referanser:

Haugland/Misvær (2009): *Håndbok for skolehelsetjenesten*. Oslo: Kommuneforlaget.
Spørreskjema for 10. klasse. Utarbeidet ved skolehelsetjenesten.